

MUNSPEGELN

NR 1 Dec 1999

Informationsblad från tandläkare Peter Söderberg

Fri tandvård inom Privat-tandvården för 3 - 19 år!

1 januari år 2000 får barn och ungdomar under 20 år möjlighet att själv bestämma vilken tandläkare man vill gå till. Den privata tandvården kan då erbjuda samma villkor som folktandvården för denna åldersgrupp. Detta genom ett beslut som landstinget i Västra Götaland tagit 1999. Du skall i så fall **anmäla dig till din nya tandläkare.**

Munnen använder vi till så mycket.

Munnen och dess omgivande område benämnes med ett fint ord den **OROFACIALA** regionen. Detta är för oss människor ett synnerligen integritets-känsligt område med största betydelse för bl.a. vår själv-uppfattning och identitet. Många livsuppehållande funktioner startar i denna region.

Det är kanske inte så konstigt att vi inom tandvården tycker att vi har ett mycket viktigt och spännande arbetsområde.

Livet börjar i munnen

Munnen är förutsättningen för livet, för *andningen, födo-intag och tal*, det är här det

börjar. Munnen är också ett *känslornas centrum*. Den ler och skrattar som ett uttryck för glädje och sorg, avståndstagande, irritation och vrede. Den kysser och smeker som ett uttryck för kärlek och förälskelse.

Munnen formar språket och mimiken förstärker ordens mening. *Mimiken* är ett sätt att "ladda" orden för att mer eller mindre visa ordens betydelse.

Denna funktion, liksom de tidigare beskrivna är sådant som drastiskt och plötsligt kan förändras vid t.ex. handikapp och sjukdomar.

Tänderna ett redskap

Tändernas viktigaste uppgift är givetvis att bita av och tugga maten. Ju mer vi tuggar maten, ju mer finfördelad blir den och ju mer saliv slinker in i tuggan och desto

Ingmarie Berndtsson Peter Söderberg Helene Magnusson Åse Hövik

Mer information, besök gärna vår hemsida:

www.framtidenstandvard.com

lättare slinker den ned. Risken att den fastnar i halsen är också mindre. Att maten bearbetas i munnen innan den kommer ner i mag-tarmkanalen är viktigt för matsmältningen.

Tänder och utseende

I vår kultur spelar även tändernas utseende en betydande roll. Hela och "fina" tänder ger ett friskt och fräscht intryck.

Munnen-kroppens spegel

Tänderna är som sagt tidigare bara en del av det som ryms i munhålan. Här finns **benvävnad, slemhinnor, blodkärl, muskler och rikligt med nerver.**

Man talar faktiskt idag om munnen som kroppens spegel, där man ibland kan utläsa förändringar eller sjukdomar.

På senare tid har man också upptäckt att sjukdomar i munnen kan orsaka sjukdom i övriga delar av kroppen.

MUNSPEGELN

är namnet på detta och kommande nyhetsblad och skall, för Dig som kund vara just en spegel av munnens alla funktioner och dess vårdaspekter samt vårt omhändertagande som kan vara aktuellt för Dig som kund.

Innehåll

Munnen, introduktion
sid 1

Vårt nya INFO-BLAD
sid 1

Tandvård till 3- 19 år
sid 1

Personer i särskilda boendeformer
sid 2

Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling
sid 2

Långvarig sjukdom och ökat tandvårdsbehov
sid 2

Tandvård i Sverige är billig
sid 3

Hur får man snyggare tänder
sid 3

Praktikinformation
sid 4

Information om tandvårdsförsäkringen

1 januari 1999 ändrades försäkringen och även namn till tandvårdsstöd.

Vissa likheter finns med förra tandvårdsförsäkringen men också många skillnader.

Tandvårdsstödet är grupperat under ett antal olika rubriker.

Bastandvård

innefattar undersökning, röntgen, förebyggande behandling, lagning, rotfyllning, utdragning och operation. Försäkringskassan betalar då ett visst belopp för en åtgärd **utom** för undersökning av äldre än 29 år och för amalgamfyllningar.

Kronor och broar

Den största förändringen har skett då man behöver göra kronor, broar eller proteser. Visserligen finns det ett högkostnadsstöd, men detta reduceras med ett **karensbelopp på 3500 kr**, innan någon ersättning lämnas av Försäkringskassan. Detta betyder i praktiken, att det är först efter man gjort ca 3 tandkronor som någon ersättning utfaller. Likaså blir det normalt ingen ersättning vid en enstaka protes.

Vissa sjukdomar

och kraftig muntorrhet som orsakar ett väsentligt ökat tandvårdsbehov kan berättiga till högre stöd och alltså lägre patientkostnad.

Förhandsprövning krävs.

Äldre som bor på sjukhem,

servicehus eller gruppboende får nödvändig tandvård enligt sjukvårdstaxa (100 kr) och högkostnads-skydd (900 kr).

Personer som behöver tandvård som ett led i sjukdomsbehandling

Vissa sjukdomar och skador får tandvård enligt sjukvårdstaxa (100 kr) och högkostnads-skydd (900 kr).

Detta låter kanske krångligt, men vi hjälper till så att du alltid får den ersättning som Du är berättigad till.

Personer i särskilda boendeformer får nödvändig tandvård enligt sjukvårdstaxa.

Äldre som bor på sjukhem, gruppboende eller vårdas i hemmet får nödvändig tandvård enligt sjukvårdstaxa (100 kr) och högkostnads-skydd (900 kr). Alla skall erbjudas gratis bedömning av munhälsan (hembesök). Därefter erbjuds nödvändig tandvård eller att man söker sin tandläkare.

Inget hindrar att redan nu söka tandläkare för undersökning.

Patienten har enligt lag rätt att själv välja och söka tandläkare.

Medtag isåfall påskriften **blankett** för nödvändig tandvård. Medicinskt-ansvarig-sköterska (MAS) skriver ut denna till de som är berättigade.

Medtag även **högkostnadskort** eller **frikort** för sjukvård till tandläkarbesöket.

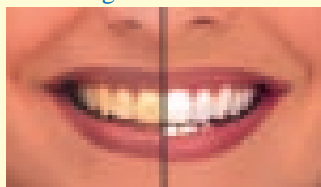

Varför används så mycket tandtråd på Grönland?

Detta undrade en stor tillverkare av tandtråd. Jo, den används till att laga kläder, redskap m.m.

Hur får man snyggare tänder?

Allt fler bryr sig om hur tänderna ser ut. Är det något du är missnöjd med, går det oftast att åtgärda.

Gör tänderna en nyans vitare.

Har dina tänder blivit mörkare kan en **blekning** ge dem ljusheten tillbaka. Allra bäst fungerar blekning på gulaktiga tänder, men även tänder som går i grått brukar livas upp. Först gör tandläkaren ett avtryck av dina tänder för att tandteknikern ska kunna tillverka en perfekt avpassad plastskena att lägga blekningsmedlet i. Några dagar senare får du komma tillbaka för att hämta din skena. Och efter noggrann instruktion får du ta med dig den hem, tillsammans med blekningsmedlet. Blek till ditt favorit-tv-program.

Hemma lägger du medlet i skenan, och sätter fast den på tandraden. Enklast är att låta medlet verka över natten. Alternativt kan du ha skenan på dig minst fyra timmar per kväll, tre till sex kvällar när det passar. Ett tips är att hyra några

bra videofilmer att bleka tänderna till.

Det är inte alltid blekning kan rekommenderas.

Om tänderna har *många fyllningar*, eller *vissa svåra missfärgningar* kan det vara olämpligt med blekning. I dessa fall går det oftast utmärkt att förse tanden med en ny fasad eller krona.

En helt ny fasad.

Om du har skador på tänderna eller är missnöjd med hur de ser ut - då kan lösningen vara skalkronor. Skalkronorna fungerar ungefär som lösnaglar i porslin. De döljer sprickor eller fula fyllningar lika bra som stora mellanrum eller tänder som mörknat efter en skada. Och du behöver inte vara orolig för att tappa dem. När en skalkrona väl sitter fast, blir den en del av tanden.

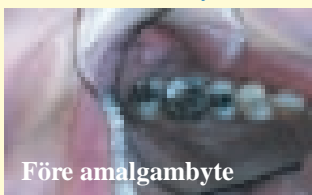
Slitna framtänder

Porslin på samma tänder

Kronor och broar.

Är tanden väldigt mycket lagad eller trasig. Saknar du en eller flera tänder. Kronor och broar göres i porslin med eller utan en underdel i ädelmetall. Den synliga delen är porslin och ser mycket tandlik ut. Det är en mycket beprövad metod och hållfastheten är mycket stor.

Före amalgambyte

Efter amalgambyte

Personliga tänder är snyggast.

Innan tandläkaren gör något alls, träffas ni och pratar om hur du vill ha dina tänder. När ni har diskuterat klart och valt färg, slipar tandläkaren bort ett tunt lager av tanden och gör ett avtryck. (Tänk gärna på att ett riktigt filmstjärneleende vanligtvis gör sig bättre på film och i serier än i verkligheten. Oftast blir tänderna bäst om man inte gör dem helt "felfria" och överdrivet vita.)

Tandvård i Sverige är världsledande till rimlig kostnad!

Tandvården liksom sjukvård är generellt av mycket hög kvalitet i Sverige. Tandvårdens priser är vid jämförelse med andra länder med god tandvård lägre eller t.o.m. mycket lägre. Åker du utomlands så kan du få betala väsentligt mer för likvärdig tandvård! Tandvård kostar mycket pengar p.g.a löner, material, hög kvalitet, utbildning, hög renlighet m.m. Önskar Du billig tandvård eller bra tandvård? Viktigast är att du får en god tandvård. Bra tandvård blir billigast i längden.

Några prisuppgifter

Undersökning
400 -500kr inkl. puts och fluorbehandling. Vid mycket tandsten tillkommer ytterligare debitering.
Framtandsfyllning 350 - 500kr.
Kindtandsfyllning 350 - 900kr.
Krona med porslin 3000 - 3500kr.
Rotfyllning 800 - 2500kr.
Tandblekning ca 2000kr.
Protes 4500 - 5000kr.
Vid flera kronor eller två proteser så träder högkostnads-skyddet in och minskar dina kostnader ganska rejält.

Välj vatten istället för läsk.

Det är inte bara sockret i drycker som är skadligt. Det sura i drycken kan leda till att frätskador- erosions-skador- uppstår på tänderna.

Tandläkare Ann-Katrin Johansson har skrivit en avhandling om frätskador på tänder, där hon nämner ändrad livsstil, med till exempel ökad konsumtion av sura drycker, som en förklaring. Förutom genom förtäring av sura produkter som läsk, juice, sportdrycker och frukt, kan en frätskada uppkomma till följd av kräkningar eller sura uppstötningar. Skadan är en direkt frätskada och bakterier är inte involverade som vid kariesangrepp. **Juice** är i allmänhet **mer frätande än själva frukten**, men det kan vara lika farligt att långsamt suga saften ur en citron som att dricka juice. **Lightdrycker**, som inte innehåller vanligt socker fräter mindre än vanlig läsk. Man bör **vänta med att borsta tänderna** efter att man ätit eller druckit något surt, eftersom den uppluckring av emaljen som uppstår förvärras av borstningen. Fluorsköljning motverkar frätning på tänderna till viss del.

Källa: Dina Tänder-Tandvårnet

avsändare:
Tandläkare
Peter Söderberg
Torggatan 19
503 34 Borås

Får ni akuta besvär under jul- och nyårshelgen hänvisar vi er till jourhavande tandläkare, tel. 033-12 34 55. De har öppet alla årets förmiddagar.

Betalt
porto

Från oss alla till er alla önskar vi en...

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

- För att ge oss själva lite välbehövlig avkoppling under jul- och nyårshelgen är vår mottagning stängd från den 23 december till den 3 januari.

PRAKTIKERTJÄNST

Praktikertjänst är Sveriges största privata vårdbolag. Inom Praktikertjänst finns ca 2.500 mottagningar. Ägare är ca 2.200 tandläkare, läkare, sjukgymnaster, tandtekniker och psykoanalytiker/terapeuter. Totalt är vi ca 13.000 anställda. Praktikertjänst kunder är patienter, kommuner och landsting samt andra intressenter inom vård och omsorg. Företaget drivs som ett producentkooperativ i samspel. Praktikertjänst startade 1960 genom att läkarförbundet startade Läkartjänst AB.

Nästa nummer utkommer under våren år 2000.

Vi lever i ett alltmer stressat samhälle, vilket många gånger lämnar spår i vår hälsa. Kan stressen även påverka vår munhälsa? Ja säkerligen och vi kommer därför att ta upp bl.a.:

Förvärrar stress tandlossning?

Hur påverkar man tandlossning - hur förebygger man?

Ökar stress tandgnissel?

Hur påverkar man tandgnissel - hur avhjälp/lindrar man?

Finns samband mellan tandlossning och hjärt- kärlsjukdomar?

De senaste rönen redovisas.

FRAMTIDENS TANDVÅRD -REDAN IDAG!

en kvalitets-
diplomerad
mottagning

BORÅS AGENDA 21
en miljö-
diplomerad
mottagning

Peter Söderberg

Leg. tandläkare

033-12 56 30
Torggatan 19, 503 34 Borås
www.framtidenstandvard.com